

آزمون ۲ از ۱۲

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.
امام خمینی (ره)

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی سنجش یازدهم - تابستانه دوم (۱۴۰۱/۰۶/۱۸)

ادبیات و علوم انسانی (یازدهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می‌باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون‌های آزمایشی سنجش و بهره‌مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون‌ها، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می‌گردد. از شما عزیزان دعوت می‌شود، دیدگاه‌های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

کانال تلگرام آزمون‌های آزمایشی سنجش @sanjesheducationgroup

ریاضی و آمار (۱)

۱. گزینه ۲ درست است.

$$s = x' + x'' = (2\sqrt{5} - \sqrt{3})^2 + (2\sqrt{5} + \sqrt{3})^2 = (4\sqrt{5})^2 - 2(17) = 80 - 34 = 46$$

$$p = x' \cdot x'' = (20 - 3)^2 = 289$$

$$x^2 - sx + p = 0$$

$$x^2 - 46x + 289 = 0$$

$$1 - 46 + 289 = 244$$

۲. گزینه ۴ درست است.

$$76x = \text{محیط شکل}$$

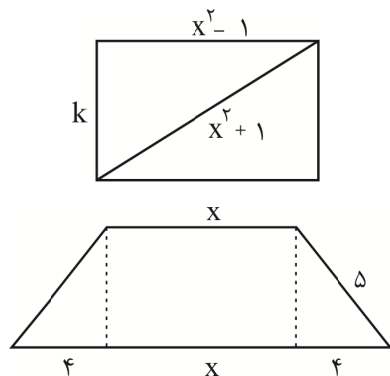
$$53x^2 = \text{مساحت شکل}$$

$$53x^2 = \frac{148}{19} \times 76x = 148 \times 4x$$

$$x^2 = \frac{148 \times 4}{53} x \Rightarrow x^2 = 64x$$

$$x^2 - 64x = 0 \Rightarrow x(x - 64) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = 0 & \text{غ ق} \\ x = 64 & \text{ق ق} \end{cases}$$

۳. گزینه ۱ درست است.

$$(x^2 + 1)^2 = k^2 + (x^2 - 1)^2$$

$$x^2 + 2x^2 + 1 = k^2 + x^2 - 2x^2 + 1$$

$$k^2 = 4x^2 \Rightarrow k = 2x$$

$$\text{محیط مستطیل} = (x^2 - 1 + 2x) \times 2 = 2x^2 + 4x - 2$$

$$h^2 = 5^2 - 4^2 = 9 \Rightarrow h = 3$$

$$\text{مساحت دوزنقه} = \frac{(x + x + 8) \times 3}{2} = \frac{6x + 24}{2} = 3x + 12$$

$$2x^2 + 4x - 2 = 3x + 12 - 4 \Rightarrow 2x^2 + x - 10 = 0$$

$$x = \frac{-1 \pm \sqrt{1 + 80}}{4} = \begin{cases} -\frac{5}{2} & \text{غ ق} \\ 2 & \text{ق ق} \end{cases} \Rightarrow \begin{matrix} \text{مساحت مستطیل} = 12 \text{ و} \\ \text{مساحت دوزنقه} = 18 \end{matrix}$$

$$18 - 12 = 6 = \text{اختلاف مساحت‌های دو شکل}$$

۴. گزینه ۳ درست است.

$$^2(\text{قد بر حسب متر}) \times \text{نماتوب} = \text{وزن بر حسب کیلوگرم}$$

$$\text{وزن مطلوب} = 19 \times (1/80)^2 = 19 \times 3/24 = 61/56$$

۵. گزینه ۴ درست است.

$$(x, 2y - 1), (x, y^2) \Rightarrow y^2 = 2y - 1 \Rightarrow y^2 - 2y + 1 = 0$$

$$(y-1)^2 = 0 \Rightarrow y = 1$$

$$f = \{(3, x-1), (1, 2x+1), (x, 1), (1, x^2-2), (x, 1)\}$$

$$(1, 2x+1), (1, x^2-2) \Rightarrow x^2-2 = 2x+1 \Rightarrow x^2-2x-3 = 0$$

$$(x-3)(x+1) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = 3 & \text{غ ق ق} \\ x = -1 & \text{ق ق} \end{cases}$$

$$x = 3 \Rightarrow f = \{(3, 2), (1, 7), (3, 1)\} \quad \text{تابع نیست}$$

$$x = -1 \Rightarrow f = \{(3, -2), (1, -1), (-1, 1)\} \quad \text{تابع است}$$

$$D_f = \{3, 1, -1\} \Rightarrow 3+1-1 = 3, R_f = \{-2, -1, 1\} \Rightarrow -2+(-1)+1 = -2$$

$$3 - (-2) = 5$$

۶. گزینه ۲ درست است.

$$\frac{-4b}{2a} = -1 \Rightarrow a = 2b$$

$$x = 2 \Rightarrow a(2)^2 + 4b(2) + 2c = 0 \Rightarrow 2a + 4b + c = 0$$

$$4 = a(-1)^2 + 4b(-1) + 2c \Rightarrow a - 4b + 2c = 4$$

$$a = 2b \Rightarrow \begin{cases} 4b + 4b + c = 0 \\ 2b - 4b + 2c = 4 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 8b + c = 0 \\ -2b + c = 2 \end{cases} \Rightarrow 9b = -2$$

$$b = \frac{-2}{9} \Rightarrow a = \frac{-4}{9} \Rightarrow c = \frac{+16}{9}$$

$$-\frac{4}{9}x^2 - \frac{8}{9}x + \frac{32}{9} = 0 \Rightarrow x^2 + 2x - 8 = 0$$

$$(x+4)(x-2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = 2 \\ x = -4 \end{cases} \quad \text{ریشه دیگر تابع}$$

۷. گزینه ۱ درست است.

$$p(x) = R(x) - c(x)$$

$$p(x) = -\frac{1}{8}x^2 + 16x - (32x + 400)$$

$$p(x) = -\frac{1}{8}x^2 + 128x - 400$$

برای تابع درجه دوم که نمودار آن به شکل سهمی است، طول رأس سهمی وقتی ضریب X^2 منفی است، همان طول ماکزیمم است.

$$X_0 = \frac{-b}{2a} = \frac{-128}{2(-\frac{1}{8})} = \frac{-128}{-\frac{1}{4}} = 512$$

$$X_0 = 512 \quad \text{واحد کالا}$$

۸. گزینه ۳ درست است.

رنگ و مزه سیب متغیر کیفی اسمی هستند.

اندازه سیب از نظر ریز و متوسط و درشت بودن متغیر کیفی ترتیبی است.

وزن سیب متغیر کمی نسبتی است.

۹. گزینه ۴ درست است.

چون محاسبه اختلاف بین مقادیر داده‌ها، بی‌معنا یا امکان‌پذیر نیست نتیجه می‌شود که متغیرها کمی نیستند و کیفی‌اند. و به دلیل آن که قابل مرتب کردن هستند بنابراین کیفی ترتیبی است.

۱۰. گزینه ۱ درست است.

$$\frac{X_1 + X_2 + \dots + X_{16}}{16} = 15 \Rightarrow X_1 + X_2 + \dots + X_{16} = 240$$

$$\frac{X_1 + X_2 + \dots + X_{16} - X_i}{15} = \frac{240 - X_i}{15} = 14$$

$$240 - X_i = 210 \Rightarrow X_i = 30 \Rightarrow 3 + 0 = 3$$

۱۱. گزینه ۲ درست است.

$$\bar{X} = \frac{200}{40} = 5$$

$$\sigma^2 = \frac{\sum X_i^2}{n} - \bar{X}^2$$

$$\sigma^2 = \frac{1360}{40} - 25 = 34 - 25 = 9$$

$$\sigma = 3$$

۱۲. گزینه ۳ درست است.

۲, ۲, ۵, ۵, ۵, ۸, ۸, ۱۰, ۱۰, ۱۲, ۱۲, ۱۲, ۱۳, ۱۴, ۱۵, ۱۵, ۲۰, ۲۰, ۲۰

چارک سوم میانه چارک اول

داده‌های داخل جعبه: ۸, ۸, ۱۰, ۱۰, ۱۲, ۱۲, ۱۲, ۱۳, ۱۴

$$\bar{X} = \frac{8+8+10+10+12+12+12+13+14}{9} = \frac{99}{9} = 11$$

$$\sigma^2 = \frac{(8-11)^2 + (8-11)^2 + (10-11)^2 + (10-11)^2 + (12-11)^2 + (12-11)^2 + (12-11)^2 + (13-11)^2 + (14-11)^2}{9}$$

$$\sigma^2 = \frac{9+9+1+1+1+1+1+4+9}{9} = \frac{36}{9} = 4$$

۱۳. گزینه ۱ درست است.

در نمودار میله‌ای افقی، جای کافی برای نوشتن نام رده‌ها وجود دارد.

۱۴. گزینه ۴ درست است.

برای متغیرهای اسمی، نمودار میله‌ای از نمودار بافت نگاشت (هیستوگرام) بهتر است.

۱۵. گزینه ۲ درست است.

مقدار یک متغیر برای یک مشاهده
بیشینه آن متغیر به ازای همه مشاهدات
$$= \frac{\text{مقدار یک متغیر برای یک مشاهده}}{\text{بیشینه آن متغیر به ازای همه مشاهدات}} \times 100$$

$$\frac{18600}{204} = 91.17$$

اقتصاد

۱۶. گزینه ۴ درست است.

الف) کارآفرینان، کسب‌وکارها را تأسیس می‌کنند تا با تولید کالا و خدمات و رفع نیازها و خواسته‌های مردم، به خود و دیگران سود برسانند. (صفحه ۴ کتاب درسی)

ب) شرکت خودش هویت قانونی دارد، به این معناست که قانون با یک شرکت، مشابه با یک فرد و یا انسان رفتار می‌کند. شرکت‌ها حقوق و تعهدات خاصی دارند، دقیقاً همانند آنچه که انسان‌ها انجام می‌دهند. (صفحه ۱۶ کتاب درسی) (فصل اول، درس اول - فراز و فرود کسب و کارها، درس دوم - شرکت)

۱۷. گزینه ۲ درست است.

همه عوامل یا منابع تولید در اقتصاد کمیاب هستند. مفهوم کمیابی به دو اصل اشاره دارد: اصل اول: منابعی که در اختیار دارید، بی‌نهایت و پایان‌ناپذیر نیست. بلکه برعکس، کاملاً محدود است. اصل دوم: در آن واحد نمی‌توان از یک منبع و عامل تولید، دو استفاده متفاوت داشت. (صفحه ۱۷ کتاب درسی) (فصل اول، درس سوم - اقتصاد و مسئله انتخاب)

۱۸. گزینه ۱ درست است.

برای محاسبه کل مالیات دریافتی دولت، باید در هر مرحله از تولید، نرخ مالیات بر ارزش افزوده، بسته شود:

$$\text{تومان } ۱۰۰ = ۱۰۰۰ \times \frac{۱۰}{۱۰۰} \quad \text{مرحله اول}$$

$$\text{تومان } ۱۵۰ = ۱۵۰۰ \times \frac{۱۰}{۱۰۰} \quad \text{مرحله دوم}$$

$$\text{تومان } ۲۰۰ = ۲۰۰۰ \times \frac{۱۰}{۱۰۰} \quad \text{مرحله سوم}$$

$$\text{تومان } ۴۰۰ = ۴۰۰۰ \times \frac{۱۰}{۱۰۰} \quad \text{مرحله چهارم}$$

$$\text{تومان } ۶۰۰ = ۶۰۰۰ \times \frac{۱۰}{۱۰۰} \quad \text{مرحله پنجم}$$

$$۱۰۰ + ۱۵۰ + ۲۰۰ + ۴۰۰ + ۶۰۰ = ۱۴۵۰ \quad \text{جمع کل مالیات دریافتی توسط دولت}$$

(صفحه ۶۳ کتاب درسی) (فصل دوم، درس ششم - مالیات بر ارزش افزوده)

۱۹. گزینه ۳ درست است.

الف) تقاضا برای کالای نرمال با درآمد مصرف‌کننده رابطه مثبت دارد، کاهش در درآمد، سبب کاهش در میزان تقاضا در هر سطح قیمت می‌شود. در مورد کالای پست، این رابطه معکوس است یعنی با کاهش درآمد مصرف‌کننده، تقاضا برای کالای پست افزایش می‌یابد. (صفحه ۴۹ کتاب درسی)

ب) یکی از اشتباهات رایج در تصمیم‌گیری، «اعتماد به نفس بیش از حد یا خود رأی بودن است». وقتی خوش بینی زیاد درباره درآمد آینده وجود داشته باشد و یا در زمینه‌های پر خطر، بدون آمادگی لازم سرمایه‌گذاری صورت بگیرد (مشابه کار آقای کریمی) (دچار این اشتباه رایج می‌شویم. (صفحه ۳۱ کتاب درسی)

(فصل اول، درس سوم - چرا برخی از مردم تصمیمات غیرمنطقی می‌گیرند - فصل دوم، درس پنجم - کالاهای پست و معمولی)

۲۰. گزینه ۱ درست است.

الف) در این نمودار، نقطه (B)، محل تلاقی منحنی‌های عرضه و تقاضا، نقطه تعادل است بنابراین نقطه (A) که از سطح تعادل بالاتر است، دارای وضعیت مازاد عرضه یا کمبود تقاضا است. در سطح قیمت‌های پایین‌تر از قیمت تعادلی، شاهد مازاد تقاضا یا کمبود عرضه هستیم. بنابراین در نقطه (C) مازاد تقاضا داریم. (صفحه ۵۱ کتاب درسی)

ب) زمانی که میزان عرضه بیشتر از تقاضا باشد، برخی از تولیدکنندگان از قیمت خود کم می‌کنند تا بتوانند با پیدا کردن مشتری، کالای بیشتری را بفروشند. در نتیجه کاهش قیمت‌ها بازار را به سمت شرایط تعادل می‌رسانند.

(صفحه ۵۱ کتاب درسی) (فصل دوم، درس پنجم - تعادل در بازار کالا و خدمات)

۲۱. گزینه ۴ درست است.

الف) گرفتن مالیات از مردم سه هدف اصلی دارد: ۱- مالیات برای تأمین مالی اهداف و پشتیبانی از فعالیت‌های دولتی مانند: امنیت، دفاع، آموزش و ... ضروری است. بنابراین هدف اصلی مالیات این است که درآمد دولت را تا حدی بالا برد که عملکرد دولت مؤثر واقع شود. ۲- کاهش رفتارهای نامناسب و تشویق فعالیت‌های مطلوب ۳- کاهش نابرابری بین افراد کم درآمد و پر درآمد. بنابراین گزینه‌های (۱) و (۴) مربوط به اهداف اخذ مالیات نیستند. (صفحه ۶۰ کتاب درسی)

ب) با وجود فواید زیاد استفاده از پول‌های فلزی مانند طلا و نقره، باز هم مشکلاتی وجود داشت مثلاً میزان طلا و نقره محدود بود و با افزایش تجارت و مبادله، به پول بیشتری نیز نیاز بود. (صفحه ۹۵ کتاب درسی)
(فصل دوم، درس ششم - مالیات‌ها - فصل سوم، درس نهم - پول چیست؟)

۲۲. گزینه ۴ درست است.

مصرف به معنای تغییر و تبدیل چیزی به چیز دیگر نیز به کار می‌رود. حال اگر چرخه تبدیل‌ها و تغییرات طبیعی ادامه داشته باشد و متوقف نشود، در این صورت شاهد مصرف مسئولانه هستیم. (صفحه ۱۴۹ کتاب درسی)
(فصل چهارم، درس سیزدهم مصرف مسئولانه)

۲۳. گزینه ۱ درست است.

جمعیت پایین‌تر از ۱۵ سال - کل جمعیت = جمعیت ۱۵ سال و بالاتر

میلیون نفر $45 = 60 - 15$: جمعیت ۱۵ سال و بالاتر

جمعیت غیرفعال - جمعیت ۱۵ سال و بالاتر = جمعیت فعال

میلیون نفر $40 = 45 - 5$: جمعیت فعال

جمعیت بیکار - جمعیت فعال = شاغل

میلیون نفر $30 = 40 - 10$: شاغل

$50\% = 100 \times \frac{30}{60}$ درصد جمعیت شاغل

(صفحه ۸۴ کتاب درسی) (فصل سوم، درس هشتم - نرخ بیکاری)

۲۴. گزینه ۲ درست است.

خطرپذیری، پایه و اساس نیاز به بیمه است. بیمه روشی است برای انتقال خطرپذیری که در آن بیمه‌گذار یا بیمه شونده، نگرانی ناشی از احتمال وقوع یک زیان بزرگ را با پرداخت حق بیمه معامله می‌کند. (صفحه ۱۶۰ کتاب درسی)
(فصل چهارم، درس چهاردهم - بیمه و پوشش خطرپذیری برای سرمایه‌گذاری)

۲۵. گزینه ۴ درست است.

تمام گزینه‌ها به جزء گزینه (۴) در مورد خمس صحیح هستند. در مالیات اسلامی خمس، 20% مازاد درآمد سالانه شخص نسبت به مخارجش، سهم امام و سادات است و نه 25% آن. (صفحه ۱۳۸ کتاب درسی)
(فصل چهارم، درس دوازدهم - تعیین سال خمسی در برنامه مخارج)

۲۶. گزینه ۱ درست است.

الف) حرکت از ترکیب C به B باعث کاهش خرید گوشت سفید و افزایش در خرید گوشت قرمز می‌شود. بنابراین ۲ کیلو گوشت سفید از دست می‌رود و در عوض ۱ کیلو گوشت قرمز بیشتر به دست می‌آید.

ب) با انتخاب ترکیب C نسبت به B، ۱ کیلوگرم گوشت قرمز از دست می‌رود که هزینه فرصت انتخاب شخص در خرید است. بنابراین خواهیم داشت:

تومان $100,000 = 1 \times 100,000$: هزینه فرصت از دست رفته

(صفحه ۲۸ کتاب درسی) (فصل اول، درس سوم - قید بودجه)

۲۷. گزینه ۲ درست است.

یکی از معایب سرمایه‌گذاری در حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری بلندمدت، این است که نرخ سود در حد توافق باقی می‌ماند و با تغییر نرخ سود عمومی تغییر نمی‌کند. همچنین نرخ سود حساب‌های سپرده کوتاه‌مدت نسبت به سایر حساب‌های پس‌انداز، کمتر است و نه بلندمدت و نیز به حساب‌های مربوط به قرض الحسنه، سود تعلق نمی‌گیرد و به‌ازای مدت زمان سپرده‌گذاری، امتیاز دریافت وام برای مشتری لحاظ می‌شود. (صفحه ۱۵۴ و ۱۵۵ کتاب درسی)

(فصل چهارم، درس چهاردهم - سپرده‌گذاری در بانک)

۲۸. گزینه ۳ درست است.

الف) برای کالای گران‌تر و پیچیده‌تر، نیاز بیشتری به خرید هوشمندانه وجود دارد. (صفحه ۱۴۴ کتاب درسی)

ب) به قیمت اولیه که شرکت پذیرهنویسی برای بار اول سهام را با آن قیمت می‌فروشد، قیمت اسمی می‌گویند. قیمت اسمی در روی هر ورقه سهم، توسط شرکت پذیرهنویسی مشخص می‌شود. (صفحه ۱۵۶ کتاب درسی)
(فصل چهارم، درس چهاردهم - قیمت سهام چگونه تغییر می‌کند)

۲۹. گزینه ۳ درست است.

سه دسته اقلام تولیدی در محاسبه تولید ناخالص داخلی لحاظ نمی‌شوند. دسته اول: کار بدون دستمزد مانند کار زنان در خانه، تعمیر تلویزیون توسط خود فرد یا تدریس یک معلم به فرزندش. دسته دوم: ارزش حاصل از خرید و فروش کالاهای دست دوم. دسته سوم: تولیدات اقتصادی زیرزمینی و غیرقانونی و قاچاق مانند فروش CD غیرمجاز سر چهارراه‌ها.
(صفحه ۱۲۱ کتاب درسی) (فصل سوم، درس یازدهم - مواردی که در تولید ناخالص داخلی محاسبه نمی‌شوند)

۳۰. گزینه ۲ درست است.

تمام گزینه‌ها به جزء گزینه (۲) صحیح هستند. با خرید سهام، فرد به نسبت سهامش هم در سود و هم در ضرر شرکت سهیم و شریک است. (صفحه ۱۵۶ کتاب درسی) (فصل چهارم، درس چهاردهم - خرید سهام)

علوم و فنون ادبی (۱)

۳۱. گزینه ۲ درست است.

جمله اول سوال، بر اساس صفحه ۶۲ کتاب درسی کامل می‌شود و قسمت دوم سؤال بر اساس صفحه ۸۱ کتاب درسی.

۳۲. گزینه ۳ درست است.

پایه حماسه‌های ملی به زبان فارسی در قرن چهارم گذاشته شد، نه پنجم (بر اساس صفحه ۴۲ کتاب درسی)

۳۳. گزینه ۱ درست است.

بر اساس صفحه ۴۳ کتاب درسی، رایج‌ترین انواع شعر فارسی در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم عبارتند از: حماسی، مدحی و غنایی. بررسی مفهوم ابیات:

الف) سخن از رسیدن به معشوق است. (از مفاهیم شعر غنایی)

ب) درباره ستایش ممدوح شاعر است. (مدحی)

ج) درباره وطن‌دوستی و فداکاری در راه میهن است. (حماسی)

۳۴. گزینه ۴ درست است.

(بر اساس صفحه ۴۰ کتاب درسی)

اصلاح گزینه‌های دیگر:

۱) کتاب اوستا، در دوره ساسانیان مکتوب شد و به نگارش درآمد. (صفحه ۳۸ کتاب درسی)

۲) زبان پارتی در شمال و شمال شرقی ایران، متداول بوده. (صفحه ۳۹ کتاب درسی)

۳) زبان پهلوی چون در مرحله‌ای میان فارسی باستان و فارسی دری (نو) قرار داشته، به آن فارسی میانه می‌گویند. (صفحه ۴۰ کتاب درسی)

۳۵. گزینه ۲ درست است.

با توجه به ویژگی‌های نثر دوره سامانی در صفحه ۶۴ کتاب درسی، در متن سؤال، هم کوتاهی جملات دیده می‌شود و هم ایجاز و اختصار در لفظ و معنا که البته این دو ویژگی مترادف هم‌اند.

رد گزینه‌های دیگر:

۱) در متن، اصلاً کلمه جمع وجود ندارد که بخواهد نشانه جمع فارسی داشته باشد یا عربی!

۳) استفاده از تمثیل از ویژگی‌های نثر دوره غزنوی و سلجوقی است که البته در متن هم دیده نمی‌شود.

۴) حذف فعل به قرینه و اطناب (جملات طولانی) هر دو از ویژگی‌های نثر دوره غزنوی و سلجوقی است که البته هیچ‌کدام در متن وجود ندارد.

(۴) سو، رو = بر اساس قاعدهٔ اوّل

۴۶. گزینه ۴ درست است.

بررسی قافیه گزینه‌ها:

(۱) رو، سو = قاعدهٔ اوّل (مختوم به مصوّت بلند و)

(۲) چپست، نگرپست = قاعدهٔ دوم (مصوّت + صامت + صامت)

(۳) شوریده رنگ، چنگ = قاعدهٔ دوم (مصوّت + صامت + صامت)

(۴) خال‌ها، اجمال‌ها = از حروف الحاقی است. بنابراین، خال و اجمال، بر اساس قاعدهٔ دوم (مصوّت + صامت) ساخته شده است.

۴۷. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) واج آرایی از نوع تکرار صامت‌های (چ، خ، ر) آشکارتر است.

(۲) واج آرایی از نوع تکرار صامت‌های (د، ر) آشکارتر است.

(۳) واج آرایی از نوع تکرار مصوّت کوتاه (ـِ) آشکارتر است.

(۴) واج آرایی از نوع تکرار صامت (ش) آشکارتر است.

۴۸. گزینه ۲ درست است.

بررسی نوع سجع‌های به‌کاررفته در گزینه‌ها:

(۱) سایه پرورده، سفرکرده = سجع مطرّف (اشتراک در حروف پایانی)

(۲) می‌شمارد، می‌گذارد = سجع متوازی (اشتراک در وزن و حروف پایانی) = خوش آهنگ‌ترین نوع سجع

(۳) ریخته، گریخته = سجع مطرّف (اشتراک در حروف پایانی)

(۴) باطل، ضایع = سجع متوازن (اشتراک در وزن)

۴۹. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) موازنه دارد (تمام کلمات متقابل دو مصراع، سجع متوازی یا متوازن دارند)

(۲) ترصیع دارد (تمام کلمات متقابل دو مصراع، سجع متوازی دارند)

(۳) موازنه دارد (تمام کلمات متقابل دو مصراع، سجع متوازی یا متوازن دارند)

(۴) موازنه یا ترصیع ندارد؛ زیرا بین کلمات «خدمت سلطان» و «عزم این میدان» سجع متوازن یا متوازی وجود ندارد.

۵۰. گزینه ۱ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

(۱) طومار در هر دو مصراع به معنی نامه و نوشتهٔ بلند است، بنابراین نمی‌تواند جناس تام یا همسان داشته باشد.

(۲) یاد، شاد = جناس ناهمسان اختلافی

(۳) می‌گنی، می‌کنی = جناس ناهمسان حرکتی

(۴) مدام، دام = جناس ناهمسان افزایشی

۵۱. گزینه ۱ درست است.

بررسی آرایه‌های گزینه‌ها:

(۱) بنده، خنده = جناس ناقص یا ناهمسان اختلافی / صبح، خورشید = تناسب / موازنه = ندارد.

(۲) بار، خار = جناس ناقص اختلافی / تمام کلمات متقابل دو مصراع، سجع متوازی دارند = ترصیع / گل و خار = تضاد

(۳) (قلم، قدم)، (نام، کام)، (بر، سر) = جناس ناقص اختلافی / تمام کلمات متقابل دو مصراع، سجع متوازی دارند = ترصیع / قلم کشیدن بر نام خود و قدم نهادن بر کام خود = کنایه

(۴) بخشش، بخشنده = اشتقاق یا هم‌ریشگی / فلک، مَلِک = سجع متوازی (قافیه‌های درونی دو نیم‌مصراع) / مَلِک، مَلِک = جناس ناقص حرکتی

۵۲. گزینه ۲ درست است.

بررسی آرایه‌های بیت:

دیدۀ عقل، گوش طرب = تشخیص یا جان‌بخشی به اشیا / مست، پست، دست = جناس ناقص اختلافی / چرخ، چرخه = جناس ناقص افزایشی و اشتقاق / مست، پست، دست = (قافیه‌های دورنی بیت) سجع متوازی / کلمات دو نیم مصراع بیت اول، سجع متوازی یا متوازن دارند = موازنه / دیده، گوش، دست = تناسب یا مراعات نظیر
رد گزینه‌های دیگر:

(۱) سجع متوازن ندارد (۳) جناس ناقص حرکتی، ترصیع و تضاد ندارد (۴) سجع مطّرف ندارد

۵۳. گزینه ۴ درست است.

بررسی آرایه‌های گزینه ۴:

جان، نان = جناس ناقص و سجع متوازی / تکرار جان = واژه‌آرایی / تکرار صامت ن، ج و مصوّت کوتاه ـ = واج آرایی
گذارویی کردن = کنایه از گدامنش و پررو بودن.

رد گزینه‌های دیگر:

(۱) کنایه، جناس و سجع ندارد. (۲) کنایه و سجع ندارد. (۳) واژه‌آرایی، جناس و سجع ندارد.

۵۴. گزینه ۳ درست است.

همۀ گزینه‌ها در این باره است که: مهر و خشم یا دعا و نفرین معشوق برای عاشق یکسان است زیرا هر دو نشانه توجه معشوق به عاشق است بنابراین هرچه از دوست رسد، نیکوست. اما در گزینه ۳ سخن از این است که: یک لحظه در کنار معشوق بودن و مهر و محبت او را چشیدن، تمام سختی‌ها و بی‌مهری‌های گذشته را جبران و تلافی می‌کند.

۵۵. گزینه ۴ درست است.

رد گزینه‌های دیگر:

(۱) مفهوم بیت‌های «ب، ج» نادرست است. (۲) مفهوم همۀ بیت‌ها نادرست است. (۳) مفهوم بیت «ج» نادرست است.

جامعه‌شناسی (۱)

۵۶. گزینه ۴ درست است.

گزینه ۱: نظم موجود در جهان اجتماعی، تکوینی نیست، بلکه آگاهانه و اعتباری است.

گزینه ۲: همۀ پدیده‌های اجتماعی بعد ذهنی و نامحسوس دارند، اما همۀ آن‌ها بعد عینی و محسوس ندارند.

گزینه ۳: آگاهی‌ای که جهان اجتماعی را می‌سازد، یک نوع آگاهی مشترک و عمومی است. از سوی دیگر نظم جهان اجتماعی، تکوینی نیست. (درس ۳ - فصل ۱ - ص ۱۹ و ۱۸)

۵۷. گزینه ۱ درست است.

تعارض فرهنگی اضطراب‌ها و نگرانی‌های اجتماعی فراوانی به همراه دارد. اگر جهان اجتماعی در تعامل با جهان‌های دیگر بر عقاید و ارزش‌های خود پافشاری نکند، دادوستد فرهنگی به لایه‌های عمیق آن سرایت می‌کند و در صورتی که به مرور زمان به عقاید و آرمان‌های خود پشت کند، دچار تحولات هویتی می‌شود.

اگر یک جهان اجتماعی با کاستی‌ها و بن‌بست‌های درونی مواجه شود، گرفتار کهولت و مرگ می‌شود. مرگ یک جهان اجتماعی هنگامی رخ می‌دهد که با وجود به‌کارگیری تمامی ظرفیت‌های خود، از پاسخگویی به نیازهای طبیعی و جسمانی یا فطری و معنوی انسان‌ها باز می‌ماند. راهبه شدن نشانه وجود کاستی‌ها و بن‌بست‌های درون فرهنگی است. (درس ۱۰ و ۱۱ - فصل ۲ - ص ۸۷ و ۹۳ و ۹۷)

۵۸. گزینه ۱ درست است.

طبقۀ متوسط در جوامع فئودالی جهت کسب اعتبار برای خود، به ارزیابی گروه‌های دیگر براساس مفید بودن یا نبودن آن‌ها پرداخت و با ارزیابی اشراف با معیار فایده‌مندی، آن‌ها را بی‌اعتبار ساخت؛ زیرا خود را تولیدکننده و مفید و اشراف را مصرف‌کننده و سربار جامعه معرفی می‌کرد. پذیرش این معیار توسط عموم مردم به پیدایش فرهنگ فایده‌گرایی منجر شد که همۀ انسان‌ها را صرفاً براساس همین ملاک ارزیابی می‌کرد. این روند به شکل‌گیری جوامعی انجامید که در آن‌ها وضعیت

اقتصادی افراد، موقعیت اجتماعی آن‌ها را معین می‌کرد و سایر ویژگی‌های هویتی به آن وابسته می‌شد. (درس ۱۰ - فصل ۲ - ص ۸۴)

۵۹. گزینه ۲ درست است.

نظام فرهنگی و نظام سیاسی بر یکدیگر تأثیر می‌گذارند. نظام فرهنگی عقاید، ارزش‌ها و اصول حاکم بر نظام سیاسی را تعیین می‌کند و اگر عملکرد نظام سیاسی در جهت عقاید و ارزش‌های فرهنگی جامعه باشد، نظام فرهنگی اقتدار نظام سیاسی را نیز تأمین می‌کند. اما اگر نظام سیاسی به دلایل داخلی و یا تحت تأثیر و فشار عوامل خارجی از اصول و ارزش‌های فرهنگی خود عدول کند، نظام فرهنگی اقتدار نظام سیاسی را کاهش می‌دهد (تأثیر نظام فرهنگی بر نظام سیاسی). از طرف دیگر، نظام سیاسی نیز اگر به ارزش‌های فرهنگی جامعه وفادار بماند با استفاده از مدیریت سیاسی خود به بسط و توسعه فرهنگ کمک می‌کند و اگر از ارزش‌ها و آرمان‌های فرهنگی دور شود، زمینه تعارضات، تزلزل و بحران‌های فرهنگی و هویتی را پدید می‌آورد (تأثیر نظام سیاسی بر نظام فرهنگی). هرگاه قدرت برای رسیدن به هدفی معین سازمان پیدا کند، سیاست پدید می‌آید؛ زیرا سیاست اعمال قدرت سازمان‌یافته برای دستیابی به هدفی معین است. ارسطو حکومتی را که در آن اکثریت مردم براساس حقیقت و فضیلت حضور و فعالیت دارند، جمهوری (پولیتی) می‌خواند. (درس ۱۵ - فصل ۲ - ص ۱۱۹ تا ۱۲۱)

۶۰. گزینه ۳ درست است.

آگوست کنت، اسپنسر، دورکیم و مارکس از کسانی هستند که معتقد به حرکت جوامع در طول هم هستند. دورکیم حرکت جوامع بشری را به دو مقطع تقسیم می‌کند. جوامع مقطع نخست را «جوامع مکانیکی» و جوامع مقطع دوم را «جوامع ارگانیکی» می‌نامد. در «جوامع مکانیکی» تقسیم کار اجتماعی شکل نگرفته است یا در حد ساده و ابتدایی است؛ مانند تقسیم کار سنی و جنسی، ولی در «جوامع ارگانیکی» تقسیم کار گسترده وجود دارد. (درس ۵ - فصل ۱ - ص ۳۸)

۶۱. گزینه ۴ درست است.

می‌دانید که کنش‌های ما تنها در ارتباط با دیگران انجام نمی‌شوند. کنش‌های ما در ارتباط با خودمان، خلقت (طبیعت و ماوراء طبیعت) و خداوند متعال نیز صورت می‌گیرند. انواع کنش‌ها از یکدیگر اثر می‌پذیرند و بر یکدیگر اثر می‌گذارند و متناسب می‌شوند، ولی هویت هیچ‌کدام از دست نمی‌رود. (ص)

پدیده‌های اجتماعی را انسان‌ها در ارتباط با یکدیگر به وجود می‌آورند و از آنجا که افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می‌کنند، پدیده‌های اجتماعی معنا دار هستند. (ص)

بسیاری از آدابی که ما مراعات می‌کنیم، محصول پدیده‌های اجتماعی اطراف ما هستند که به صورت فرصت‌ها و محدودیت‌ها، پیش روی ما قرار می‌گیرند و اگر وجود نداشته باشند، نمی‌توانیم با هم زندگی کنیم. (غ)

اگر کنش اجتماعی نباشد، هیچ هنجاری شکل نمی‌گیرد و هیچ‌یک از ارزش‌های اجتماعی مانند عدالت، امنیت و آزادی محقق نمی‌شوند. (ص) (درس ۲ - فصل ۱ - ص ۱۲ - ۱۳ - ۱۴)

۶۲. گزینه ۲ درست است.

- هرگاه یک نسل نتواند فرهنگ خود را حفظ کند یا نتواند آن را به نسل بعد منتقل سازد، جهان اجتماعی آن فرو می‌ریزد یا دگرگون شده و به جهان اجتماعی دیگری تبدیل می‌شود؛ بنابراین گزینه (۳) حذف می‌شود.

- عضویت اعضا در بدن موجودات زنده و نظم آن‌ها تکوینی است؛ یعنی براساس آگاهی و اراده اعضا به وجود نمی‌آید و به همین دلیل با اراده اعضا تغییر نمی‌کند؛ بنابراین گزینه‌های (۳ و ۱) حذف می‌شوند.

- اعضای جهان اجتماعی تنها هنگامی که عضویت جهان اجتماعی را پذیرفتند، به آن راه می‌یابند و نقشی را به عهده می‌گیرند و متناسب با نقش خود، از حقوق و تکالیفی برخوردار می‌شوند که خود و دیگران از این عضویت و حقوق و تکالیف آن آگاهی دارند؛ بنابراین گزینه (۴) حذف می‌شود. (درس ۳ - فصل ۱ - ص ۱۸ - ۱۹ - ۲۰)

۶۳. گزینه ۴ درست است.

عده‌ای از جامعه‌شناسان معتقدند همه جهان‌های اجتماعی شبیه یکدیگرند و بر همین اساس مسیر یکسانی را نیز طی می‌کنند. یعنی همه آن‌ها شبیه یک نوع موجود زنده‌اند و تفاوت‌شان همانند تفاوتی است که آن موجود زنده در مراحل مختلف رشد خود از دوران کودکی تا مراحل بزرگسالی پیدا می‌کند. این عده نگاه خطی به تاریخ بشر دارند. در این دیدگاه همه جوامع در یک خط قرار می‌گیرند؛ بعضی از آن‌ها در این مسیر واحد پیشرفته‌ترند و بعضی در مقایسه با جوامع پیشرفته، عقب مانده‌اند و

جوامعی که به لحاظ تاریخی عقب مانده‌اند، باید جوامع پیشرفته را الگوی حرکت خود قرار دهند. در مقابل عده دیگری از اندیشمندان اجتماعی معتقدند جهان‌های اجتماعی متنوع‌اند. هرجهان اجتماعی، فرهنگ و تمدن مناسب خود را به وجود می‌آورد. فرهنگ‌ها و تمدن‌ها نیز براساس آرمان‌ها و ارزش‌های خود، تحولاتی را دنبال می‌کنند و مسیرهای مختلفی را می‌پیمایند. برخی فرهنگ‌ها و تمدن‌ها، زمانی طولانی دوام می‌آورند و بعضی دیگر پس از مدتی از بین می‌روند. مردم‌شناسان بر همین اساس از جهان‌های اجتماعی متفاوت همچون غرب، اسلام، چین و هند یاد می‌کنند. هر جهان اجتماعی بنا به هویت خود، با نوع خاصی از هویت اخلاقی و روانی افراد سازگار است و زمینه پیدایش و رشد همان هویت را فراهم می‌آورد و امکان پیدایش و رشد انواع دیگر را تضعیف می‌کنند. (درس ۵ - فصل ۱ - ص ۳۸ و ۳۹ + درس ۸ - فصل ۲ - ص ۶۹)

۶۴. گزینه ۲ درست است.

- قسمت اول: آسیب‌دیدگی مج‌پا: پیامد طبیعی یا غیرارادی
- قسمت دوم: توبیخ مربی: پیامد ارادی وابسته به افراد دیگر
- قسمت سوم: نگاه معنادار دواستان: پیامد ارادی وابسته به افراد دیگر (درس ۱ - فصل ۱ - ص ۴ - ۵ - ۶)

۶۵. گزینه ۳ درست است.

- بسط و توسعه عقلانیت ابزاری گسترش دانش وسایل
- روش‌های فراتجربی عقلانی و وحیانی
- زوال عقلانیت ذاتی از دست رفتن دانش اهداف و ارزش‌ها
- قفس آهنین از دست رفتن اراده و آزادی انسان‌ها (درس ۶ - فصل ۱ - ص ۴۸ و ۴۹)

۶۶. گزینه ۱ درست است.

جهان اجتماعی را می‌توان همچون خانه‌ای در نظر گرفت که انسان می‌سازد، ولی این خانه پس از ساخته شدن، الزام‌ها و پیامدهایی برای انسان پدید می‌آورد که رفتار و زندگی او را متأثر می‌سازد. جهان اجتماعی جدید، نیازمند پیدایش و گسترش آگاهی و اراده‌ای نوین است و ممکن است جهان موجود از بسط آن جلوگیری کند. هر جهان اجتماعی تا زمانی که از طریق مشارکت اجتماعی افراد پابرجاست، پیامدهای آن نیز باقی است. با تغییر جهان اجتماعی موجود و در پی آن برداشته شدن الزام‌هایش، جهان اجتماعی جدیدی شکل می‌گیرد و الزام‌های دیگری به دنبال می‌آورد که بر فعالیت اجتماعی اعضای آن تأثیر می‌گذارد. (درس ۶ - فصل ۱ - ص ۴۳ و ۴۴)

۶۷. گزینه ۲ درست است.

- قدرتی که براساس یک نظام عقیدتی و ارزشی خاص اعمال شود. (الف) = مشروعیت قدرت
- قدرتی که بدون استفاده از تهدید و با رضایت طرف مقابل به دست می‌آید. (ب) = مقبولیت قدرت
- جوامعی که ارزش‌ها و آرمان‌های آن‌ها عقلانی و الهی نباشد. (ج) = جوامع جاهلی (درس ۱۵ - فصل ۲ - ص ۱۹۹ - ۱۲۲)

۶۸. گزینه ۳ درست است.

بخشی از هویت، آگاهانه است. یعنی آن را می‌شناسیم یا دیگران به آن پی می‌برند و برای مان بازگو می‌کنند. بخش دیگر برای ما پنهان است و آن را نمی‌شناسیم. ما تردیدی نداریم که گاه در شناخت ویژگی‌های هویتی خود و دیگران دچار خطا و اشتباه می‌شویم. وجود نظریات متفاوت درباره هویت، نشانه این است که امکان خطا و اشتباه در شناخت هویت وجود دارد. (درس ۸ - فصل ۲ - ص ۷۳)

۶۹. گزینه ۱ درست است.

گسترش نهادی همان گسترش فرهنگ و معانی جهان اجتماعی است. بنابراین لازمه بسط هویت جهان اجتماعی، افزایش جمعیت است. کاهش بیش از حد و کم سابقه رشد سالانه جمعیت زمینه تغییر سیاست‌های جمعیتی را فراهم آورد. در جهان متجدد به دلیل فردگرایی و اصالت لذت، این محبت و ایثارگرایی کاهش می‌یابد که به فرزندآوری کمتر و کاهش جمعیت می‌انجامد. (درس ۱۶ - فصل ۲ - ص ۱۲۹ و ۱۳۰)

۷۰. گزینه ۴ درست است.

قدرت سیاسی و نظامی غرب در نخستین رویارویی‌ها، بخش‌هایی از ذهنیت مسلمانان را به خودباختگی فرهنگی دچار ساخت و این امر سبب شد تصویری که شرق‌شناسان و تاریخ‌نگاران غربی از هویت جهان اسلام القا می‌کردند، در بین جوامع اسلامی و از جمله در جامعه ایران رواج پیدا کند.

در دیدگاه مستشرقان هویت فرهنگی جوامع اسلامی، توحیدی یا حتی اساطیری نیست، بلکه سکولار و دنیوی است و به ابعاد تاریخی و جغرافیایی آن محدود می‌شود. این هویت در قالب عناوین قوم‌گرایانه و ناسیونالیستی، امت و ملت اسلامی را به اقوام مختلف نظیر ترک، عرب و فارس تقسیم می‌کند. (درس ۱۳ - فصل ۲ - ص ۱۰۵)

تاریخ (۱)

۷۱. گزینه ۱ درست است.

در دوره سلطه رومیان بر سرزمین فلسطین، حضرت عیسی (ع) در آنجا به تبلیغ دین جدیدی پرداخت. (تاریخ دهم درس ۶ ص ۶۰)

۷۲. گزینه ۲ درست است.

در زمان محمدشاه قاجار یک افسر انگلیسی به نام سر هنری راولینسون موفق به خواندن خط میخی شد و سنگ‌نوشته داریوش هخامنشی در بیستون را ترجمه کرد. در سال ۱۳۰۶ ش، کاوش‌های باستان‌شناسی از انحصارفرانسویان خارج شد. (تاریخ دهم درس ۷ ص ۶۴)

۷۳. گزینه ۱ درست است.

در زمان فرمان‌روایی خسرو انوشیروان، مبادلات فرهنگی با هند و روم گسترش یافت. دانشگاه جندی‌شاپور یکی از برجسته‌ترین مراکز علمی جهان باستان، دانشگاهی بود که در عصر ساسانی در شهر جندی‌شاپور (گندی‌شاپور) پدید آمد. این شهر در حوالی دزفول کنونی در استان خوزستان قرار داشته است. (تاریخ دهم درس ۱۵ ص ۱۴۲)

۷۴. گزینه ۴ درست است.

از پارچه‌ها و دیگر بافته‌های عصر هخامنشی به‌جز قالی پازیریک چیزی باقی نمانده و قالی بهارستان که به دست هنرمندان ساسانی بافته و اعراب مسلمان از کاخ تیسفون به غنیمت گرفتند، شهرت بسیار دارد. (تاریخ دهم درس ۱۶ ص ۱۴۷ و ۱۵۲)

۷۵. گزینه ۳ درست است.

مجموعه‌ای از قوانین و محاکمات عصر ساسانی در کتاب «مادیان هزاردادستان» به زبان پهلوی گردآوری شده و منبع ارزشمندی برای آشنایی با نظام حقوقی و دادرسی آن دوره محسوب می‌شود. (تاریخ دهم درس ۱۱ ص ۱۰۵)

۷۶. گزینه ۱ درست است.

جاده‌ای که در قرون جدید به‌عنوان جاده ابریشم شهرت یافته، در دوره هان گشایش یافت و در روزگار مهرداد دوم، سفرانی از سوی چین به ایران آمدند و در پی آن، روابط تجاری میان دو کشور با تکمیل جاده ابریشم توسعه پیدا کرد. (تاریخ دهم درس ۵ و ۱۰ ص ۹۳ و ۴۸)

۷۷. گزینه ۳ درست است.

حضرت یوسف (ع) و حضرت موسی (ع) نیز به احتمال بسیار در دوران امپراتوری جدید، مردم مصر را به پرستش خدای یگانه دعوت کردند. (تاریخ دهم درس ۴ ص ۴۰)

۷۸. گزینه ۲ درست است.

شهر بابل، پایتخت اموری‌ها بود. پس از ضعف و زوال حکومت بابل قدیم، آشوریان که قومی جنگجو در شمال بین‌النهرین بودند، به قدرت رسیدند. (تاریخ دهم درس ۴ ص ۳۷)

۷۹. گزینه ۲ درست است.

گاه‌شماری جلالی یکی از دقیق‌ترین گاه‌شماری‌های جهان است و گاه‌شماری هجری خورشیدی که از سال ۱۳۰۴ ش در ایران رسمیت یافت، بر اساس آن تنظیم شده است. (تاریخ دهم درس ۲ ص ۱۵)

۸۰. گزینه ۴ درست است.

پایتخت‌های این سلسله به ترتیب عبارت‌اند از: شهر نسا در ترکمنستان امروزی، شهر صدروازه در حوالی دامغان کنونی که یونانیان به آن هکاتم‌پولس می‌گفتند و شهر تیسفون در نزدیکی بغداد امروزی. (تاریخ دهم درس ۱۰ ص ۹۱)

جغرافیای ایران

۸۱. گزینه ۲ درست است.

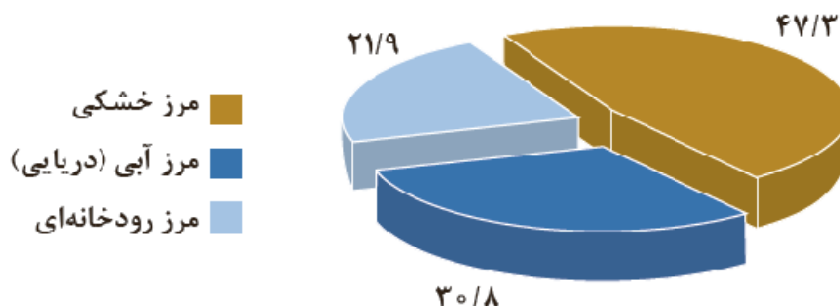
جغرافی‌دانان با مطالعه میزان منابع آب شهر، امکان توسعه شهر را پیش‌بینی می‌کنند. این موضوع نشان می‌دهد برای جغرافی‌دانان شناخت توان‌ها و ظرفیت‌های محیط طبیعی از اهمیت قابل توجهی برخوردار است. این موضوع همچنین بر عملکرد مثبت انسان در محیط به صورت درک توان‌ها و استفاده از منابع برای رفع نیازها تأکید دارد. جغرافی‌دانان با درک روابط متقابل انسان و محیط، تلاش می‌کنند تعادل محیط را در بلندمدت حفظ کنند.

۸۲. گزینه ۴ درست است.

در خصوص سؤالات کلیدی توجه داشته باشید که سوال «چه چیز»، رکن اساسی جغرافیا نیست، ولی بر ماهیت هر پدیده یا مسئله دلالت دارد. سؤال «چطور» به بررسی سیر تکوین و تحول پدیده یا مسئله موردنظر تأکید دارد. سؤال «چه کسی» بر فعالیت‌ها و برنامه‌های انسانی مؤثر بر یک پدیده یا مسئله تأکید دارد و سؤال «چه موقع»، به روند زمانی افزایشی و یا کاهشی پدیده یا مسئله دلالت دارد.

۸۳. گزینه ۳ درست است.

نمودار زیر درصدهای مرزهای ایران را که برگرفته از موقعیت نسبی ایران است، نشان می‌دهد:

۸۴. گزینه ۲ درست است.

در طی دوره کواترنر، ناهمواری‌های کشور ما شکل نهایی یافته و از آن پس، تحت تأثیر عوامل فرسایشی تغییر شکل می‌یابند. مصداق‌هایی که برای این فرآیند مشاهده می‌شود، پدیده‌های هموار و ناهمواری است که شکل فعلی آن‌ها را در طبیعت ملاحظه می‌کنیم که دستخوش تغییرات فرسایشی طبیعی و انسانی قرار دارد. قله دماوند که محصول نهایی فعالیت آتشفشانی است، گنبدی‌های نمکی با شکل نسبتاً گنبدی، گل‌فشان با شکل‌های گنبدی، مخروطی و حوضچه از دیگر اشکال کواترنری است. اشکال ناهمواری‌های سطح دشت لوت نیز محصول دوره کواترنری است که روی دشت بسیار قدیمی لوت شکل گرفته‌اند و در حال حاضر تحت تأثیر فرسایش طبیعی و انسانی است.

۸۵. گزینه ۴ درست است.

نزدیکی به دریاها و دوری از آن، در آب‌وهوای کشور دو اثر متفاوت دارد. در سواحل شمالی کشور، دریای خزر در افزایش بارش، نقش مهمی دارد، ولی در خلیج فارس و دریای عمان به دلیل عدم امکان صعود هوای مرطوب، در بارش سواحل جنوبی کشور، نقش چندانی ندارند و موجب شرجی شدن هوا می‌شود. در نواحی داخلی کشور به دلیل دور بودن از دریاها و کمبود رطوبت، اختلاف دما زیاد است، ولی در نواحی ساحلی شمال و جنوب کشور اختلاف دما کمتر است.

۸۶. گزینه ۲ درست است.

دریاچه مهارلو یک دریاچه دائمی و دریاچه نی‌ریز یک دریاچه فصلی است. بنابراین، مشخصات این دو دریاچه با هم متفاوت است؛ به‌طوری‌که دریاچه مهارلو برخلاف دریاچه فصلی نی‌ریز، در سال‌های کم‌بارش به شوره‌زار تبدیل نمی‌شود و در فصول پربارش وسعت بیشتری پیدا نمی‌کند.

۸۷. گزینه ۱ درست است.

رشد طبیعی جمعیت صرفاً از نسبت میان موالید و مرگ‌ومیر در یک کشور به‌دست می‌آید؛ به‌طوری‌که وقتی رشد طبیعی حالت افزایشی پیدا کند، یعنی میزان موالید بر میزان مرگ‌ومیر غلبه کرده است. اما برای تعیین رشد مطلق جمعیت، علاوه بر میزان موالید و مرگ‌ومیر، مهاجرت به شکل‌های مختلف نیز محاسبه می‌شود. به این ترتیب، رشد مطلق جمعیت برای کشورهای مهاجرفرست یا مهاجرپذیر تغییر می‌کند.

۸۸. گزینه ۳ درست است.

در دوره عباسیان، قلمرو جغرافیایی آن‌ها به واحدهایی تحت عنوان ایالت تقسیم‌بندی می‌شد که در مجموع به ۳۱ ایالت می‌رسید. در دوره صفویه، افشاریه، زندیه و قاجاریه عناصر اصلی تقسیمات کشوری به‌ترتیب عبارت بودند از: ایالت، ولایت، بلوک و قصبه. در دوره قاجاریه ایران به چهار ایالت و دوازده ولایت تقسیم شد. این ایالت‌ها عبارت بودند از: آذربایجان، کرمان و بلوچستان، فارس و بنادر، خراسان و سیستان. توجه داشته باشید که در دوره ساسانیان، کشور به سرزمین یا ایالت، خوره یا استان، تسوگ یا شهرستان و رستاک یا دهستان تقسیم شده بود.

۸۹. گزینه ۳ درست است.

شهرها و روستاها از نظر نوع ارائه خدمات و فضای فعالیت، در دو نقطه مقابل قرار دارند: به‌طورکلی در شهرها در مقایسه با روستاها عرضه خدمات درمانی و حمل‌ونقل بیشتر است و خانه‌ها در فضای فشرده‌تری قرار دارند. همچنین روابط اجتماعی در شهرها در مقایسه با روستاها شکل متفاوتی دارد.

۹۰. گزینه ۱ درست است.

تنوع آب‌وهوایی ایران ناشی از گسترش کشورمان در عرض جغرافیایی است. عرض جغرافیایی بخشی از موقعیت مطلق یا موقعیت ریاضی است. به‌طورکلی موقعیت جغرافیایی از دو بخش اصلی تشکیل می‌شود: موقعیت مطلق یا ریاضی که شامل دو بخش طول و عرض جغرافیایی است و موقعیت نسبی که شرایط نسبتاً مساعد یا نامساعدی را نسبت به پدیده‌های اطراف به‌وجود می‌آورد. بنابراین، محصولات زراعی و باغی در ایران از تنوع بالایی برخوردار است که دلیل آن را باید در گسترش عرض جغرافیایی ایران جستجو کرد.

منطق

۹۱. گزینه ۳ درست است.

در این گزینه جمله‌ای خبری ذکر شده و قابلیت صدق و کذب دارد، ولی محتوای سایر گزینه‌ها، جمله‌ای خبری نیستند و تصور محسوب می‌شوند.

۹۲. گزینه ۴ درست است.

در این گزینه احتمال برداشت دو معنا از لفظ «با» وجود دارد؛ با به معنای «با کمک» فرغون و با به معنای «به همراه» فرغون. لفظ «با» مشترک لفظی است. در سایر گزینه‌ها الفاظی وجود دارد که مشترک لفظی هستند (مانند شیر و پروانه)، اما احتمال بروز مغالطه در آن‌ها وجود ندارد و قرینه‌ای در جمله هست که مشخص می‌کند کدام معنا مورد نظر است. در گزینه ۳ نیز مشترک لفظی وجود ندارد، بلکه کلمه «گل» و «گل» به جهت نگارشی با یکدیگر تفاوت دارند.

۹۳. گزینه ۳ درست است.

چون ایران و رخس مفهومی جزئی هستند، پس میان آن‌ها با مفاهیم دیگر رابطه‌ای - از میان نسبت‌های چهارگانه - وجود ندارد. رابطه مثلث و دارای زاویه، عموم و خصوص مطلق است.

۹۴. گزینه ۱ درست است.
منظور از جامع بودن این است که تعریف باید تمامی مصادیق مفهوم مجهول را در بر بگیرد و مقصود از مانع بودن این است که تعریف باید تنها بر مصادیق آن مفهوم صدق کند و بر مصادیق مفهوم دیگر صدق نکند.
۹۵. گزینه ۱ درست است.
استقرای تمثیلی استدلالی ضعیف است و نتایج آن احتمالی است؛ زیرا به صرف مشابهت ظاهری میان دو امر جزئی، نمی توان احکام یکی را بر دیگری تسری داد.
۹۶. گزینه ۳ درست است.
دیر رسیدن معلم ممکن است دلایل متعددی داشته باشد و فرد بعد از کنار گذاشتن احتمالات ضعیف، به بهترین تبیین دست می یابد.
۹۷. گزینه ۴ درست است.
قضیه «هر انسانی شاعر است.» نقیض آن است و حتما کاذب است. قضیه «بعضی شاعرها انسان نیستند»، عکس آن است که چون سالبه جزئیه، عکس لازم الصدق ندارد، پس این قضا لزوماً صادق نیست.
قضیه «هیچ انسانی شاعر نیست» هم با آن رابطه تداخل دارد و در صورتی که جزئی صادق باشد، کلی لزوماً صادق نیست.
۹۸. گزینه ۲ درست است.
وضعیت صدق و کذب دو قضیه متداخل به این صورت است که اگر کلی صادق باشد، جزئی آن هم صادق است، ولی اگر جزئی صادق باشد، لزوماً کلی صادق نیست؛ یعنی می تواند صادق یا کاذب باشد. بنابراین اگر یک مثال نقض برای یک قضیه کلی پیدا شود، آن قضیه در حالت کلی صادق نخواهد بود. مثلاً اگر کسی بگوید هیچ کتابی بیش از دویست صفحه ندارد، کافی است که یک کتاب دارای بیش از دویست صفحه به او نشان داد، آن وقت آن حکم کلی نقض می شود. برای آوردن مثال نقض، از رابطه تناقض هم می توان استفاده کرد.
۹۹. گزینه ۲ درست است.
در گزینه ۴، موضوع نتیجه که دارای علامت مثبت است، در مقدمه اول دارای علامت مثبت نیست. در گزینه ۳ شرایط حدوسط رعایت نشده است. در گزینه ۱ هر دو مقدمه، سالبه هستند.
۱۰۰. گزینه ۱ درست است.
در گزینه ۲، قیاس استثنائی اتصالی، وضع تالی است و در گزینه ۳ و ۴، رفع مقدم؛ لذا، دارای نتیجه معتبری نیستند.

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

آنلاین و حضوری

آزمون‌های آزمایشی سنجش ویژه آمادگی دانش‌آموزان پایه یازدهم

۱۲ نوبت آزمون

۲ نوبت آزمون
تابستانه

۸ نوبت آزمون
مرحله‌ای

۲ نوبت آزمون
جامع

صدای داوطلب ۴۲۹۶۶-۰۲۱ | ثبت نام گروهی دبیرستان ها ۳- ۷۹۱ ۴۴ ۸۸۸-۰۲۱

sanjeshserv.ir | sanjesheducationgroup | @sanjeshserv